

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NÔNG MINH THẢO

**GIẢI PHÁP KỸ THUẬT SẢN XUẤT SẢN
TẠI HUYỆN YÊN BÌNH, TỈNH YÊN BÁI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NÔNG MINH THẢO

**GIẢI PHÁP KỸ THUẬT SẢN XUẤT SẢN
TẠI HUYỆN YÊN BÌNH, TỈNH YÊN BÁI**

Chuyên ngành: Phát triển Nông thôn

Mã số: 60.62.01.16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. DƯƠNG VĂN SƠN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và hoàn toàn chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ để thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Nông Minh Thảo

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn tôi đã được sự quan tâm, giúp đỡ tận tình của nhiều tập thể và cá nhân. Nhân đây: Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đến Ban Giám hiệu, Phòng đào tạo, Ban chủ nhiệm Khoa KT&PTNT cùng các thầy cô Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn, tạo điều kiện về mọi mặt để tôi thực hiện đề tài này. Đặc biệt tôi xin cảm ơn PGS.TS Dương Văn Sơn, đã hướng dẫn chỉ bảo tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu cho tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cơ quan: Ủy ban nhân dân huyện Yên Bình, tỉnh Yên Bái đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt quá trình thực tập để đạt kết quả tốt tại huyện Yên Bình, tỉnh Yên Bái.

Cuối cùng tôi xin trân thành cảm ơn sâu sắc tới gia đình và bạn bè, những người đã chia sẻ, động viên, khích lệ và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thành tốt luận văn của mình. Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn tất cả sự giúp đỡ quý báu của các tập thể và cá nhân đã dành cho tôi.

Do điều kiện thời gian và năng lực có hạn, bản thân tôi cũng đã cố gắng, nỗ lực hết mình để hoàn thành Luận văn tốt nghiệp. Song sẽ không tránh khỏi những khiếm khuyết. Rất mong được các thầy, cô, các nhà khoa học, các đồng nghiệp tiếp tục đóng góp ý kiến chỉ bảo để tôi có thêm cơ hội tiếp thu nâng cao kiến thức chuyên môn của bản thân.

Thái Nguyên, tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Nông Minh Thảo

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Ý nghĩa của đề tài.....	4
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	5
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	5
1.1.1. Những vấn đề lý luận cơ bản về nông hộ.....	5
1.1.2. Biện pháp kỹ thuật và áp dụng biện pháp kỹ thuật.....	10
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	10
1.2.1. Vị trí, vai trò của cây sắn trong phát triển sinh kế nông hộ.....	10
1.2.2. Tình hình sản xuất và tiêu thụ sắn trên thế giới và ở Việt Nam	13
1.2.3. Tình hình nghiên cứu sắn trong và ngoài nước.....	17
Chương 2 ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	24
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	24
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	24
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	24
2.3. Nội dung nghiên cứu	24
2.3.1. Tổng quát về khu vực và địa bàn nghiên cứu	24
2.3.2. Vai trò của cây sắn trong sinh kế nông hộ tại địa bàn nghiên cứu	24

2.3.3. Thực trạng việc áp dụng các biện pháp kỹ thuật trong sản xuất sản tại 2 xã nghiên cứu	25
2.3.4. Giải pháp phát triển sản xuất sản bền vững, nâng cao đời sống vật chất người nông dân trồng sản, góp phần cải thiện sinh kế bà con nông dân địa phương.....	25
2.4. Tiếp cận và phương pháp nghiên cứu	25
2.4.1. Tiếp cận đề tài	25
2.4.2. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.5. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	27
2.5.1. Chỉ tiêu phản ánh đặc điểm của chủ hộ	27
2.5.2. Chỉ tiêu phản ánh kết quả sản xuất	27
Chương 3 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	29
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội tại địa bàn nghiên cứu	29
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	29
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	30
3.1.3. Những thuận lợi, khó khăn nổi trội	31
3.2. Đánh giá vai trò của cây sản trong sinh kế nông hộ tại địa bàn nghiên cứu ..	32
3.2.1. Tình hình sử dụng đất đai.....	32
3.2.2. Diện tích đất đai theo nhóm hộ	37
3.2.3. Tình hình thu nhập sinh kế.....	39
3.2.4. Thu nhập về trồng trọt, gồm sản, lúa, ngô và các cây trồng khác của hộ ...	45
3.2.5. Tình hình sản xuất trồng trọt.....	46
3.3. Thực trạng việc áp dụng các biện pháp kỹ thuật trong sản xuất sản tại 2 xã nghiên cứu	47
3.3.1. Kỹ thuật sản xuất sản	47
3.4. Giải pháp phát triển sản xuất sản bền vững, nâng cao đời sống vật chất người nông dân trồng sản, góp phần cải thiện sinh kế bà con nông dân địa phương.....	55

3.4.1. Giải pháp chung	55
3.4.2. Giải pháp cụ thể	58
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	60
1. Kết luận	60
2. Kiến nghị	61
TÀI LIỆU THAM KHẢO	62
PHỤ LỤC	65

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

- CIAT : Trung tâm quốc tế nông nghiệp nhiệt đới
DT : Diện tích
FAO : Tổ chức lương thực và nông nghiệp liên hợp quốc
GDP : Tổng sản phẩm quốc nội
NS : Năng xuất
RTB : Chương trình nghiên cứu toàn cầu về cây có củ
SD : Độ lệch chuẩn
SE : Sai số chuẩn
SL : Số lượng
TB : Trung bình
UBND : Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Diện tích, năng suất và sản lượng sản trên thế giới qua các năm...	14
Bảng 1.2. Tình hình diện tích, năng suất, sản lượng sản tại châu Á.....	15
Bảng 1.3. Diện tích, năng suất và sản lượng sản trong nước qua các năm.....	16
Bảng 3.1. Tình hình sử dụng đất đai của xã Vĩnh Kiên.....	32
Bảng 3.2. Diện tích cây trồng hàng năm của xã Vĩnh Kiên	33
Bảng 3.3. Tình hình sử dụng đất đai của xã Phúc An.....	34
Bảng 3.4. Hộ điều tra phân theo thôn và tham gia.....	36
Bảng 3.5. Hộ điều tra theo kinh tế và tham gia.....	36
Bảng 3.6. Hộ điều tra phân theo dân tộc.....	37
Bảng 3.7. Bình quân diện tích đất canh tác 2 xã theo phân loại kinh tế hộ	38
Bảng 3.8. Thu nhập nông nghiệp và phi nông nghiệp bình quân tại 2 xã Phúc An và Vĩnh Kiên	40
Bảng 3.9. Các hoạt động phi nông nghiệp	41
Bảng 3.10. Phân tích thu nhập (%) ngành nông nghiệp	43
Bảng 3.11. Cơ cấu (%) thu nhập về trồng trọt của các cây trồng chính	45
Bảng 3.12. Diện tích TB, năng suất TB, sản lượng TB một số cây trồng chính năm 2014.....	46
Bảng 3.16. Các giống sản đã sử dụng	48
Bảng 3.17. Hiểu biết kỹ thuật mới về giống sản.....	49
Bảng 3.18. Số hộ trồng xen sản tại địa bàn nghiên cứu.....	50
Bảng 3.19. Bón phân cho sản trồng xen cây lâm nghiệp trong năm đầu tiên.	51
Bảng 3.20. Bón phân cho sản trồng xen cây lâm nghiệp trong năm thứ hai ..	51
Bảng 3.21. Bón phân cho cây lâm nghiệp suốt chu kỳ	51
Bảng 3.22. Đánh giá tình trạng sinh trưởng của cây lâm nghiệp trồng xen sản ...	52
Bảng 3.23. Thay đổi về mật độ trồng sản	53
Bảng 3.24. Sâu bệnh và quản lý dịch hại sản.....	54
Bảng 3.25. Người cung cấp thông tin về sâu bệnh và quản lý dịch hại sản ...	55

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Nông nghiệp là một trong hai ngành sản xuất vật chất chủ yếu, giữ vị trí quan trọng trong nền kinh tế quốc dân.

Nông nghiệp nước ta đã tăng trưởng cao và ổn định trong suốt thời gian dài. Góp phần làm cho thu nhập của hộ nông dân và hệ thống cơ sở hạ tầng nông thôn được cải thiện. Tuy nhiên, nông nghiệp vẫn còn nhiều trở ngại và thách thức, bình quân thu nhập nông thôn còn rất thấp. Sự khác biệt lớn giữa các vùng, khoảng cách giàu nghèo có xu hướng ngày càng tăng. Nhiều vấn đề bức thiết trong nông nghiệp, nông thôn, nông dân đang tạo áp lực cho tăng trưởng kinh tế và sự ổn định kinh tế xã hội. Trong bối cảnh tự do hóa thương mại và toàn cầu hóa, ở một nước đông dân, bình quân diện tích đất trên đầu người thấp, tỷ trọng đóng góp GDP, giá trị xuất khẩu và lực lượng lao động cao. Nông nghiệp tiếp tục giữ vai trò rất quan trọng trong nền kinh tế Việt Nam.

Sản xuất lương thực là ngành quan trọng nhất của nông nghiệp Việt Nam. Sắn là một trong ba loại cây lương thực quan trọng và chủ chốt nhất của nước ta, đứng sau lúa và ngô. Sắn là cây trồng có nhiều công dụng trong chế biến công nghiệp, tinh bột sắn có những ứng dụng hết sức rộng rãi trong công nghiệp thực phẩm, dược liệu, công nghiệp lên men. Củ, thân và lá sắn đều có nhiều công dụng thiết thực, củ sắn được dùng để chế biến tinh bột, sắn lát khô, bột sắn nghiền, từ sắn củ tươi hoặc từ các sản phẩm sắn sơ chế tạo thành hàng loạt các sản phẩm công nghiệp như bột ngọt, rượu cồn, mì ăn liền, gluco, xiro, bánh kẹo, mạch nha, kỹ nghệ chất dính (hồ vôi, dán gỗ), phụ gia thực phẩm, phụ gia dược phẩm... là những hướng chính trong chế biến sắn công nghiệp. Thân sắn dùng để làm giống, nguyên liệu cho công nghiệp xenlulô, làm nấm..., bột sắn thô phối trộn với cám ngô, cám gạo, bánh dầu, bột cá, ... để làm thức ăn tổng hợp.